

KUNTOUTUS TARJOAA KEINOJA SELVIYTYÄ USEISTA YHTEISKUNNALLISISTA HAASTEISTA

Eduskuntavaalit on pidetty ja kansanedustajat on valittu. Parhaillaan Säätytalolla neuvotellaan hallitusohjelmasta. Keskeisiä haasteita on muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon kysymyksissä säästöpainneinen. On toivottavaa, että hallitusohjelma mahdollistaa kuntoutuksen pitkäjänteisen kehittämistyön jatkumisen. Tässä on perusteltua hyödyntää opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) sekä sosiaali- ja terveysministeriön (STM) asettaman Kuntoutuksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisfoorumin (KunFo) työssä vuosina 2021–2023 valmisteltuja ehdotuksia.

Kuntoutuksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämisfoorumin (KunFo) keskeisenä tavoitteena on ollut tehdä ehdotuksia siitä, miten koulutus- ja tutkimusjärjestelmää tulee kehittää vastaamaan kuntoutusosaamisen tulevaisuudentarpeita. Muun ohella foorumissa on pohdittu, miten kuntoutuksen koulutusta ja TKI-toimintaa (tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa) voitaisiin kehittää entistäkin työelämälähtöisemmin.

Ammattikorkeakoulujen yritysyritystyöstä kuntoutuksen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa on viime vuoden lopulla julkaistu tutkimusartikkeli Nordic Journal of Rehabilitation -verkkolehdestä. Tavoitteena artikkelissa oli kuvailla yritysyritystyön toteutumista ja nostaa esiin yhteistyön kehittämiseen liittyviä tekijöitä. Tulokset ovat innostavia ja niitä voidaan hyödyntää pohdittaessa, miten korkeakoulujen TKI-toiminnassa ja koulutuksessa tulee kuntoutusalan yritysyritystyötä laajentaa ja kehittää.

Osana hyvinvointipalvelujärjestelmäämme kuntoutus voi tarjota osaltaan ratkaisuja ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin haasteisiin. Terveyspalveluissa vuodeosastohoitajien vähentyminen ja avohoidon lisääntyminen ovat trendejä, jotka vaikuttavat myös kuntoutukseen. Terveystuollon vastuulla oleva kuntoutus on perustellusti pääosin lisääntynyt kuluneiden kahden vuosikymmenen aikana.

Kuntoutus-lehti mahdollistaa omalta osaltaan yleisen keskustelun kuntoutuksesta sen lisäksi, että lehdessä julkaistaan kuntoutukseen liittyvien tieteellisten tutkimusten tuloksia. Käsillä olevassa lehdessä julkaistaan kolme tieteellistä tutkimusta, yksi katsaukset ja analyysit -kategoriaan kuuluva kirjoitus, yksi hanke-esittely ja yksi puheenvuoro. Lisäksi julkaistaan lectio praecursoria.

Ensimmäisessä tutkimuksessa tarkasteltiin sairaanhoitopiirien välisiä eroja Kelan järjestämään kuntoutukseen osallistumisessa. Aineistona käytettiin Kelan rekisteriä, ja tutkimus kohdistui mielen-terveyden ja käyttäytymisen häiriöt -sairauspääryhmään. Tulosten mukaan kuntoutukseen osallistumisen yleisyydessä oli eroja sairaanhoitopiirien välillä kaikissa tarkastelluissa kuntoutusmuodoissa. Jatkossa on tärkeää pureutua ja tutkia löytyneiden alue-erojen syitä. Toisessa tutkimuksessa tavoitteena oli lisätä ymmärrystä järjestö- ja erikoissairaanhoidon toimijoiden välisestä yhteistyöstä osana syöpään sairastuneiden psykososiaalista tukea ja kuntoutusta. Tulosten perusteella järjestöjen ja erikoissairaanhoidon toimijoiden välistä yhteistyötä on mahdollista edistää ja syöpäkuntoutusta kehittää vahvistamalla erikoissairaanhoidon toimijoiden järjestötuntemusta sekä selkiyttämällä järjestötoimijoiden asemaa sairaalaympäristöissä. Kolmannessa tutkimuksessa tarkasteltiin sitä, millä ehdoilla ammatillinen kuntoutus voi tukea työelämätulevaisuutta koskevaa toivoa. Tulosten perusteella ammatillisen kuntoutuksen tarpeenmukaisuus ja yksilöitävyys, asiakaslähtöinen ja kokonaisvaltainen lähestymistapa sekä tuen jatkuvuus edesauttavat kuntoutuksen kykyä tukea työelämää koskevaa toivoa ja toiveikkuutta.

Katsaukset ja analyysit -osastossa julkaistussa kirjoituksessa todetaan, että työelämässä ja koulutuksessa on yhtäläisiä kokemuksia ICF:n hyödyntämiseen liittyvistä tekijöistä ja ICF:n käytön kehittämistarpeista. Tarvitaan yhteistyötä koulutuksen ja työelämän kanssa sekä ICF-pohjaisten työvälineiden kehittämistä. Hanke-esittelyssä todetaan yliopistojen monitieteisen kuntoutuksen verkoston (MOKUVE) vahvistavan kuntoutuksen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämistä. Puheenvuorossa nostetaan perustellusti esiin kysymys, edistääkö työmarkkinapolitiikka vammaisten yhtäläisiä työllistymismahdollisuuksia. Kirjoituksen perusteella työmarkkinat sopeutuvat tällä hetkellä huonosti ryhmiin, joilla on erityistarpeita. Sen mukaan on syytä pohtia, voidaanko vammaisilta työnhakijoilta edellyttää samanlaista työnhakua kuin vammattomilta hakijoilta.

Toivotan lukijoille antoisia hetkiä Kuntoutus-lehden parissa. Toivon jälleen, että lehden artikkelit saavat aikaan runsaasti keskustelua niiden esiin nostamista asioista.

Mika Pekkonen

päätoimittaja

LKT, eMBA, lääketieteellinen johtaja, Verve